

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

19.08.2011. Nr. 21-07/4931-I-89

SIA „EuroParking”
Vienot. reģ. Nr. 40103410528
Pulkveža Brieža ielā 35
Rīgā, LV-1045

**Par pagaidu noregulējumu nekavējoties
izbeigt negodīgu komercpraksi**

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC), ņemot vērā saņemtās personu sūdzības (tostarp, telefoniski), pamatojoties uz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) 15.panta pirmo daļu, ir uzsācis SIA „EuroParking” (turpmāk – Sabiedrība) īstenotās komercprakses, kuru Sabiedrība realizē, maksas autostāvvietas pakalpojuma sniegšanas ietvaros sniegt/nesniegt informāciju par maksas autostāvvietu un piemērojot noteiktas sankcijas (proti, līgumsoda un riteņu bloķētāju iekārtu uzlikšana), izvērtēšanu.

PTAC ir konstatējis, ka vairākās autostāvvietās Rīgā, tostarp K.Valdemāra ielā 118 un Maskavas ielā 7, Sabiedrība sniedz maksas autostāvvietas pakalpojumu, kura ietvaros Sabiedrība gadījumos, ja patērētāji nav veikuši apmaksu par autostāvvietu, attiecīgajām automašīnām uzliek soda naudu un riteņu bloķētāju iekārtas, kas netiek noņemtas līdz brīdim, kad patērētājs ir veicis soda naudas samaksu.

2011.gada 18.augustā PTAC veica pārbaudi Sabiedrības apkalpotajā autostāvvietā K.Valdemāra ielā 118, Rīgā. Par minēto faktu sastādīts akts Nr.BN-I-89/1. Pārbaudes laikā PTAC konstatēja, ka pie iebraukšanas autostāvvietā tiek sniegta šāda informācija:

Respektīvi, sniegta informācija par to, ka attiecīgo maksas autostāvvietu pirmās 45 minūtes patērētājs var izmantot bez maksas. Autostāvvietas teritorijā izvietotajos *Teritorijas*

izmantošanas noteikumos (turpmāk – Noteikumi) sniegta informācija par to, ka automašīnu autostāvvietā var novietot, ja par autostāvvietu ir veikta apmaksa kasē vai ir saņemta Sabiedrības atļauja. Informācija par to, kādas darbības patērētājam ir veicamas, lai nepieciešamības gadījumā informētu autostāvvietas uzraugošās personas par laiku, kad patērētājs ir uzsācis autostāvvietas izmantošanu, Noteikumos nav sniegta. Tāpat arī ir konstatēts, ka priekšapmaksu par attiecīgās autostāvvietas izmantošanu attiecīgajā teritorijā nav iespējams veikt, tostarp, nav iespējams saņemt apliecinājumu tam, kad patērētājs ir uzsācis autostāvvietas, tostarp, pieļaujamo 45 bezmaksas minūšu, izmantošanu, bet soda sankcijas, tajā skaitā, automašīnu riteņu bloķētāju iekārtu uzlikšana, tiek piemērotas.

NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punkts nosaka, ka *darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam*, ir komercprakse. Savukārt NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punkts nosaka, ka *ražotājs, pakalpojuma sniedzējs vai pārdevējs, kas savas saimnieciskās vai profesionālās darbības ietvaros īsteno komercpraksi, kā arī jebkura cita persona, kas rīkojas ražotāja, pakalpojuma sniedzēja vai pārdevēja vārdā vai uzdevumā*, ir komercprakses īstenotājs.

No iepriekš minētajām definīcijām izriet, ka Sabiedrības darbība vai bezdarbība, sniedzot/noklusējot informāciju par maksas autostāvvietas pakalpojumu un piemērojot noteiktas sodu sankcijas, ir komercprakse NKAL izpratnē, jo attiecīgā darbība/bezdarbība ir tieši saistīta ar autostāvvietas pakalpojuma sniegšanu patērētājiem. Savukārt, ņemot vērā, ka attiecīgās darbības/bezdarbības veicējs ir Sabiedrība, Sabiedrība ir atzīstama par komercprakses īstenotāju NKAL izpratnē, kura attiecīgo komercpraksi īsteno savā un/vai maksas autostāvvietas pakalpojuma sniedzēja uzdevumā.

NKAL 4.panta pirmā daļa nosaka, ka *negodīga komercprakse ir aizliegta*. Saskaņā ar NKAL 4.panta otrās daļas 2. un 3.punktu *komercprakse ir negodīga, ja: tā ir maldinoša; tā ir agresīva*.

PTAC paskaidro, ka Sabiedrības īstenoto komercpraksi PTAC vērtē no vidusmēra patērētāja uztveres viedokļa, ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 („Negodīgas komercprakses direktīva”) (turpmāk – Direktīva), kura ir maksimālās harmonizācijas direktīva, un Eiropas Kopienų tiesas (turpmāk – EKT) praksē norādītos vidusmēra patērētāja kritērijus – patērētājs, kurš ir pietiekoši zinošs un labi informēts, kā arī pietiekoši vērīgs un piesardzīgs (skat. Direktīvas preambulas 18.punkts; EKT C-112/99, 52.paragrāfs; C-44/01, 55.paragrāfs; C-356/04, 78.paragrāfs; C-381/05, 23.paragrāfs).

PTAC norāda, ka saskaņā ar NKAL 7.panta otro daļu *par patērētāja pieņemtu lēmumu slēgt līgumu jebkurā gadījumā uzskatāms patērētāja lēmums:*

- 1) *iegādāties precī vai saņemt pakalpojumu, vai atturēties no šādas rīcības;*
- 2) *kādā veidā un ar kādiem noteikumiem iegādāties precī vai saņemt pakalpojumu;*
- 3) *samaksāt preces vai pakalpojuma cenu pa daļām vai kopumā;*
- 4) *paturēt precī, pieņemt pakalpojumu vai izmantot iespēju īsteno savas likumīgās patērētāja tiesības.*

Tāpat arī Direktīvā noteikts: saskaņā ar Direktīvas preambulas 11.punktu, *ar šo direktīvu ir sasniedzama augsta līmeņa patērētāju tiesību aizsardzība, nosakot vienotu vispārēju aizliegumu tādai negodīgai komercpraksi, kas kropļo patērētāju saimniecisko rīcību*. Direktīvas 2.panta e) punkts nosaka, ka, „būtiski kropļot patērētāja saimniecisko rīcību” nozīmē izmantot komercpraksi, lai būtiski mazinātu patērētāja spējas pieņemt uz

informāciju balstītu lēmumu, tādējādi liekot patērētājam pieņemt tādus lēmumus par darījuma veikšanu, kādus viņš citādi nebūtu pieņēmis. Savukārt saskaņā ar Direktīvas 2.panta k) punktu „lēmums veikt darījumu” ir jebkurš patērētāja pieņemts lēmums par to, vai, kā un pēc kādiem noteikumiem veikt pirkumu, vai veikt pilnus vai daļējus maksājumus, paturēt produktu vai no tā atbrīvoties, vai attiecībā uz to izmantot līgumtiesības, neatkarīgi no tā, vai patērētājs nolemj rīkoties vai no rīcības atturēties.

Izvērtējot PTAC rīcībā esošo informāciju un materiālus, PTAC uzskata, ka Sabiedrība īsteno maldinošu un agresīvu komercpraksi attiecībā pret patērētājiem šādu iemeslu dēļ:

[1] NKAL 10.panta pirmā daļa nosaka, ka komercpraksi uzskata par maldinošu, ja, ņemot vērā visas tās īpatnības un apstākļus, kā arī tajā izmantotā saziņas līdzekļa ierobežojumus, var secināt, ka:

- 1) tiek noklusēta būtiska informācija, kas vidusmēra patērētājam ir nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu, un komercprakses ietekmē vidusmēra patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis;
- 2) komercprakses īstenojās būtisku informāciju slēpj vai sniedz neskaidri, nesaprotami, divdomīgi vai nepiemērotā laikā, vai nenorāda komercprakses komerciālo nolūku, ja tas jau no konteksta nav skaidrs, uz rezultātā vidusmēra patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.

No PTAC veiktā apsekojuma Sabiedrības piedāvātajā maksas autostāvvietā konstatējams, ka autostāvvietā izvietoto Noteikumu 7.punkts paredz to, ka „Autostāvvietas lietotājiem atļauts turēt autostāvvietā transportlīdzekli, ja ir saņemta attiecīga atļauja (abonements) no SIA EuroParking trol” vai ir veikta autostāvvietas lietošanas priekšapmaksā kasē. Maksa par autostāvvietas lietošanas laiku, veicama kasē, ka avansa maksājums pēc norādītajiem tarifiem vai iepriekš nopērkot abonementu [...]”, savukārt samaksu par autostāvvietu attiecīgajā teritorijā nav iespējams veikt. Tāpat arī PTAC konstatēja, ka nav sniegta informācija par pakalpojuma cenu, un par to, kur ir iespējams saņemt apliecinājumu tam, kad patērētājs ir uzsācis autostāvvietas, tostarp, pieļaujamo 45 bezmaksas minūšu, izmantošanu.

PTAC norāda, ka saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (turpmāk – PTAL) nostiprināto regulējumu patērētāja tiesības ir pārkāptas, ja, iegādājoties preci vai saņemot pakalpojumu, nav ievērota patērētāja izvēles brīvība un viņa izteiktā griba¹, kā arī tad, ja patērētājam nav nodrošināta iespēja saņemt vispusīgu informāciju par preci vai pakalpojumu vai preces vai pakalpojuma cenu². PTAL 4.panta otrā daļa, paredzot nosacījumus par patērētāja izvēles brīvību un gribu, nosaka, ka pirms patērētājs iegādājas preci vai saņem pakalpojumu, tam jādod iespēja novērtēt attiecīgās preces vai pakalpojuma derīgumu un atbilstību. Patērētājam jāsaņem pilnīga informācija par preci vai pakalpojumu, norēķināšanās veidu, līguma izpildījumu un atbildību, ja līgumtiesības tiek pārkāptas. PTAL 17.panta pirmā daļa nosaka, ka ražotāja, tā pilnvarotā pārstāvja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja pienākums ir iepazīstināt patērētāju ar patiesu un pilnīgu informāciju par piedāvātās preces vai pakalpojuma kvalitāti, drošumu, cenu, garantiju un garantijas remonta iespējām, lietošanas noteikumiem, ražotāja, pārdevēja vai pakalpojuma sniedzēja nosaukumu (firmu), vārdu, uzvārdu un adresi, norādot to marķējumā, pievienotajā lietošanas pamācībā, tehniskajā pasē vai citādā rakstveida informācijā.

Ņemot vērā minēto normatīvā akta un NKAL 10.panta ceturtās daļas regulējumu, secināms, ka likumdevējs par būtisku patērētājam pirms līguma noslēgšanas saņemamo informāciju cita starpā ir noteicis informāciju par pakalpojuma sniedzēju (nosaukumu un adresi), pakalpojuma cenu un līguma izpildījumu. Tā kā attiecīgā informācija Sabiedrības apkalpotajā autostāvvietā netiek sniegta, secināms, ka Sabiedrība noklusē būtisku informāciju,

¹ PTAL 3.panta 1.punkts

² PTAL 3.panta 3.punkts

kas vidusmēra patērētājam nepieciešama, lai pieņemtu uz informāciju balstītu lēmumu. Tādējādi PTAC uzskata, ka Sabiedrība īsteno NKAL 10.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto maldinošo komercpraksi, kuras iespaidā vidusmēra patērētājs varētu pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu viņš, iespējam, nepieņemtu, ja Sabiedrība sniegtu pilnīgu informāciju par pakalpojumu – cenu, pakalpojuma sniedzēju un līguma izpildījumu –, kuras sniegšanas pienākumu nosaka arī normatīvais akts. PTAC ieskatā minētā Sabiedrības bezdarbība varētu arī negatīvi ietekmēt vidusmēra patērētāja ekonomisko rīcību, piemēram, patērētājs varētu pieņemt lēmumu veikt telefona zvanu uz Noteikumos norādīto tālruņa numuru, lai iegūtu informāciju, kuras sniegšanas rakstveidā pienākumu Sabiedrībai noteicis normatīvais akts, kā rezultātā patērētājam varētu rasties papildu izmaksas.

[2] NKAL 12.panta pirmā daļa nosaka, ka *komercpraksi uzskata par agresīvu, ja, ņemot vērā visas tās īpatnības un visus apstākļus, var secināt, ka tā faktiski ietver neatlaidīgas darbības, piespiešanu, tostarp fiziska spēka vai nesamērīgas ietekmes izmantošanu, negatīvi ietekmē vai var negatīvi ietekmēt vidusmēra patērētāja izvēles vai rīcības brīvību attiecībā uz preci vai pakalpojumu un rezultātā patērētājs pieņem vai var pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.* Saskaņā ar NKAL 12.panta otro daļu *par nesamērīgu ietekmi uzskata piespiedu līdzekļu izmantošanu pret patērētāju un patērētāja pakļaušanu spiedienam pat tādos gadījumos, kad fizisks spēks netiek lietots un netiek draudēts ar tā lietošanu, tomēr būtiski tiek ierobežota patērētāja iespēja pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu.* Tāpat arī Direktīvas preambulas 16.punkts nosaka to, ka *noteikumiem par agresīvu komercpraksi būtu jāattiecas uz praksi, kas būtiski mazina patērētāju izvēles brīvību. Tāda prakse ietver uzmākšanos, piespiešanu, tostarp fiziska spēkā izmantošanu, un nesamērīgu ietekmi.*

[2.1] Sabiedrības Noteikumu 9.punkts nosaka, ka *„Ja autostāvvietā esošā transporta līdzeklī neatrodas šo noteikumu 8.punktā noteiktajā kārtībā novietota derīga atļauja (abonements) vai kases čeks vai ja transportlīdzeklis atradīsies autostāvvietā ilgāk par apmaksāto laiku, kā arī gadījumā, ja transportlīdzeklis tiks novietots autostāvvietā, pārkāpjot šo autostāvvietas lietošanas noteikumu prasības, attiecībā uz transportlīdzekļa lietotāju, turētāju vai īpašnieku tiek piemērota līgumsoda sankcija. Atkarībā no nelikumīgās teritorijas lietošanas ilguma izrakstīta kvīts par soda naudas summu – vieglajiem transportlīdzekļiem, motocikliem, tricikliem vai kvadracikliem LVL 15.00 (desmit latu) apmērā, vieglajām automašīnām LVL 20.00 (divdesmit latu) apmērā, kravas transportlīdzekļiem LVL 50.00 (piecdesmit latu) apmērā par katru dienu, kamēr transportlīdzeklis atrodas teritorijā (laiks plkst. 00.00 pēc Latvijas laika ir uzskatāms par jaunas dienas sākumu). Transportlīdzekļa lietotājs, kā arī transportlīdzekļa īpašnieks ir civiltiesiski atbildīgs par teritorijas izmantošanas un piemērojamo soda naudu apmaksu”.* Noteikumu 10.punkts paredz, ka *„Pamatojoties uz Latvijas Civillikumā paredzēto aizturējuma tiesību autostāvvietas operatora pilnvarota persona ir tiesīga izmantot transportlīdzekļu riteņu bloķēšanas iekārtu. Autostāvvietu operators ir tiesīgs izmantot transportlīdzekļu riteņu bloķēšanas iekārtu līdz brīdim, kamēr vainīgā persona ir samaksājusi 9.punktā minēto sodu noteiktajā apmērā.”*

Saskaņā ar Civillikuma 1734.pantu *uz aizturējuma tiesības pamata tā persona, kuras rokās atrodas kāda lieta, var to neizdot tik ilgi, kamēr nav nolīdzināts kāds viņas pašas prasījums.*

Vadoties no civiltiesību teorijas, aizturējuma tiesības ir viens no saistību tiesību aizsardzības veidiem, kuras izlietojamas tikai Civillikumā norādītajos gadījumos. Savukārt konkrētus gadījumus, kad aizturējuma tiesības var izmantot kā tiesiskās aizsardzības līdzekli, nosaka Civillikuma tālākie panti. Šāda tiesība ir, pirmkārt, zemes gabala iznomātājam, ja nomnieks nokavē maksājumus vai ir radījis pamatu citādiem no līguma izrietošiem prasījumiem. Tāda pati tiesība ir iznomātājam pret apakšnomnieku, kuram nomnieks nodevis tālāk savas nomas tiesības (Civillikuma 1735.pants). Otrkārt, aizturējuma tiesība ir ēkas,

telpas vai augļu iegūšanai neparedzēta zemes gabala izīrētājam pret īrnieku vai apakšīrnieku tādu prasījumu dēļ, kuri izriet no īres līguma (Civillikuma 1736.pants)³.

PTAC norāda, ka svešas lietas aizturējuma tiesība ir izņēmums no vispārējā principa, pēc kura jebkuri konflikti atrisināmi tiesā. Aizturējuma tiesības ir īpašs tiesiskās aizsardzības līdzeklis, kas nevar tikt izmantots sistemātiski. Tāpēc aizturējuma tiesības izmantojamas tikai Civillikuma 1734.pantam sekojošajos pantos noteiktajā kārtībā un gadījumos. Aizturējuma tiesības nedrīkst pielietot gadījumos, kas nav likumā tieši norādīti, bet tikai iepriekš minētajos gadījumos, kas paredzēti Civillikuma 1735. un 1736.pantā.

Līdz ar to Civillikums neparedz aizturējuma tiesību izmantošanu citos gadījumos, kā tas noteikts Civillikumā un citos normatīvajos aktos.

PTAC uzsver, ka, tā kā Noteikumu 10.punktā paredzētais: „*autostāvvietas operatora pilnvarota persona ir tiesīga izmantot transportlīdzekļu riteņu bloķēšanas iekārtu*”, nav neviens no Civillikumā noteiktajiem aizturējuma tiesību pielietošanas gadījumiem, tad, pamatojoties uz PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktu, kas nosaka, ka „*Līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām*”, kontekstā ar PTAL 6.panta trešās daļas 1.punktu ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu, jo tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Līdz ar to, ja Sabiedrība saskaņā ar Noteikumu 10.punktu izmanto transportlīdzekļa bloķēšanas iekārtu, nenotiekot to līdz brīdim, kamēr klients nav veicis izrakstītajā soda kvītī norādītās naudas summas apmaksu, klientam tiek radīti zaudējumi, piemēram, ja klientam nav iespējams soda kvītī norādītajā termiņā veikt līgumsoda samaksu, tad viņam nav iespējas lietot konkrēto transportlīdzekli līdz brīdim, kamēr nebūs veikta soda kvītis samaksa. Vadoties no PTAC rīcībā esošajiem materiāliem, secināms, ka transportlīdzekļa īpašniekam, turētājam vai lietotājam tiek liegta iespēja izmantot minēto automašīnu līdz pat vairākām stundām un dienām. Tādējādi, ievērojot Noteikumu 10.punktu, ja soda kvītī norādītā naudas summa netiek apmaksāta tajā pašā dienā, līgumsoda apmērs tiek palielināts par Noteikumos un soda kvītī noteikto naudas summas apmēru par katru dienu.

Vadoties no Civillikuma 1770.panta, jebkāds mantisks samazinājums, zudums vai bojājums, kā arī peļņas atrāvums, papildus izdevumi un citas mantiski novērtējamas tiesību aizskārumu sekas tiek raksturoti kā zaudējumi. Zaudējumu atlīdzības pienākums rodas sakarā ar neatļautu darbību, proti, tās pamati ir – nodarītāja prettiesiska rīcība, zaudējumu esamība un cēloniskais sakars. Konkrētajā situācijā Sabiedrība, piemērojot Noteikumu 10.punktā noteiktās tiesības, pārkāpj gan Civillikuma normas, kas regulē aizturējuma tiesības, gan arī PTAL noteikto līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu un labticīguma prasības, nostādot patērētāju neizdevīgā stāvoklī. Līdz ar to Sabiedrības prettiesiska rīcība, zaudējumi, ko tā ir radījusi klientam (patērētājam), var būt par pamatu tiešo zaudējumu atlīdzībai. Civillikuma 1773.pants paredz, ka „*Zaudējums ir tiešs, kad tas ir prettiesīgas darbības vai bezdarbības dabiskās vai nepieciešamās sekas (...)*”. PTAC norāda, ka, pamatojoties uz Civillikuma 1775.pantu un ņemot vērā civiltiesību teorijā noteiktos priekšnoteikumus zaudējumu atlīdzības prasības apmierināšanai, t.i., prettiesiska rīcība (darbībai vai bezdarbībai), personas vaina, zaudējumu esamība un to konkrēts apmērs, cēloniskais sakars starp prettiesisko rīcību un zaudējumiem, katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina.

Līdz ar to, ievērojot iepriekš sniegto skaidrojumu, PTAC norāda, ka saskaņā ar PTAL 6.panta trešās daļas 1.punktu kontekstā ar PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktu Noteikumu 10.punkts ir netaisnīgs līguma noteikums un rada tūlītēju un būtisku kaitējumu tiem patērētājiem, kuri izmanto Sabiedrības pakalpojumus, proti, novieto transportlīdzekļus Sabiedrības autostāvvietās. Savukārt, piemērojot konkrēto noteikumu attiecībā pret patērētājiem, Sabiedrība īsteno agresīvu komercpraksi, jo faktiski konkrētā darbība ir

³ skat., Torgāns K., Saistību tiesības II daļa Mācību grāmata, TNA, 2008, Rīga, 218.lpp

atzīstama par nesamērīgas ietekmes/piespiedu līdzekļu un draudu izmantošanu, tajā skaitā draudot veikt nelikumīgas darbības gadījumā, ja patērētājs neveiks apmaksu par pakalpojumu, pakļaujot patērētāju spiedienam, kas var negatīvi ietekmēt vidusmēra patērētāja rīcības brīvību attiecībā uz pakalpojumu un tā rezultātā patērētājs var pieņemt tādu lēmumu par pakalpojuma saņemšanu un līgumsoda samaksu, kādu viņš citādi nepieņemtu.

PTAC ieskatā Sabiedrības nesamērīgā ietekme šajā gadījumā izpaužas arī tajā apstākļī, ka gadījumos, kad patērētājs nav veicis samaksu par autostāvvietas izmantošanu, viņam faktiski nav dota izvēles brīvība. Patērētājam obligāti uzreiz ir jāsamaksā piemērotais līgumsods vai arī patērētājs ir spiests izmantot pakalpojumu (autostāvvietu) ilgāk (jo automašīnai tiek uzlikts riteņu bloķētājs), bez iespējām lietot savu mantu, par ko attiecīgi ir jāmaksā vēl papildu līgumsods.

Vienlaicīgi PTAC norāda, ka tas, ka Sabiedrība maksas autostāvvietā sniedz informāciju par to, ka „*Teritorijā tiek izmantoti transportlīdzekļu riteņu bloķētāji*”, nenovērš Sabiedrības īstenotās komercprakses agresīvo raksturu, jo, kā jau iepriekš minēts, Sabiedrības darbības, kā transportlīdzekļu bloķētāju uzlikšana un to nenoņemšana līdz patērētājs nav veicis līgumsoda samaksu, ir pretlikumīgas un, draudot veikt pretlikumīgas darbības, izmantojot nesamērīgu ietekmi prettiesiski pielietot piespiedu līdzekli, Sabiedrība īsteno agresīvu komercpraksi.

[2.2] Sabiedrības Noteikumu 3.punkts nosaka, ka „*Šie noteikumi attiecas uz visām personām, kuras iebrukušas un (vai) atrodas šajā teritorijā, un ir obligāti izpildāmi. Iebraucot autostāvvietā, transporta līdzekļu lietotājs pilnībā piekrīt šiem noteikumiem un atzīst sev, kā arī transporta līdzekļa īpašniekam un (vai) turētājam par saistošiem*”.

Savukārt Noteikumu 14.punkts paredz, ka „*Piedzīņas darbības par neveiktajiem maksājumiem (sankcijām par šo noteikumu pārkāpšanu), kā arī jebkuriem SIA EuroParking nodarītajiem zaudējumiem sakarā ar transportlīdzekļu novietošanu autostāvvietā, SIA EuroParking ir tiesības veikt pret transportlīdzekļa īpašnieku arī gadījumā, ja transportlīdzekli autostāvvietā novietojuši cita persona. [...]*”. Tādējādi secināms, ka neatkarīgi no tā, kura persona ir noslēgusi līgumu ar Sabiedrību par autostāvvietas pakalpojuma izmantošanu, respektīvi, civiltiesisku līgumu par konkrētu tiesisku darījumu, atbildība par līguma izpildījumu saskaņā ar Noteikumiem ir paredzēta automašīnas īpašniekam, proti, personai, kura, iespējams, attiecīgo līgumu nemaz nav noslēgusi.

PTAC vērš Sabiedrības uzmanību uz to, ka saskaņā ar Civillikuma 1519.pantu, kas nosaka, ka „*No līguma izrietošās tiesības un saistības, ciktāl tās nav tīri personiskas, pāriet uz līdzēju mantiniekiem un tiesību pēcniekiem, ja vien likumā nav paredzēts noteikts izņēmums. Bez šā gadījuma, trešām personām neizriet no līguma vispār ne tiesības, ne saistības, ja vien līdzēji nav viņu vietnieki (1515. – 1518.p.)*”. Minētā Civillikuma panta otrā daļa satur saistību tiesību pamatprincipu: darījuma dalībnieki iegūst tiesības un uzņemas pienākumus katrs tikai sev.⁴ Tāpat arī Civillikuma 1546.panta pirmā daļa nosaka, ka „*Līgums, kurā apsolīts, ka trešā persona kaut ko izpildīs, nesaista ne apsolītāju, ne arī trešo personu*”. Šī Civillikuma norma paredz četrus izņēmuma gadījumus, kuros līgums saista arī kādu trešo personu. Proti, (1) kad kāds uzņemas svešu parāda saistību; (2) kad kāds apsola gādāt par sevi galvnieku; (3) kad kādas personas lietvedis dod apsolījumu un apgalvo, ka šī persona to apstiprinās; (4) kad apsolījums dots, nodrošinot ar līgumsodu vai uzņemoties atlīdzināt zaudējumus. Civillikuma 1546.panta komentārā minēts, ka augstāk norādītie ir četri atšķirīgi gadījumi, kad līdzēja apsolījums par trešo personu rada juridiskas sekas pašam līdzējam, neradot pienākumus trešai personai.⁵ Turklāt atbilstoši Civillikuma 1522.pantam daļā: „*Kamēr trešā persona nav pievienojusies līgumam (1521.p.), tas pastāv tikai starp tā slēdzējiem (..)*” un Civillikuma 1521.pantam „*Tiesība, kas izriet no tāda līguma (1520.p.), trešais personai kļūst patstāvīga un neatkarīga no tā gribas, kam apsolījums dots, tikai tad,*

⁴ LR Civillikuma komentāri, Saistību tiesības (1401.-2400). Prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā, 2000, 84.lpp

⁵ Turpat 101.lpp

kad viņa pati pievienojas līgumam". Tātad no minētā secināms, ka, lai trešajai personai, t.i. turētājam un/vai īpašniekam, būtu saistošs līgumslēdzēju pušu, t.i. Sabiedrības un automašīnas lietotāja, starpā noslēgtais līgums, ir jābūt vienas puses apsolījumam otrai par labu kādai trešajai personai, turklāt trešajai personai ir jāpievienojas noslēgtajam līgumam.

Ņemot vērā minēto, PTAC norāda, ka gadījumā, ja līgumu par maksas autostāvvietas izmantošanu noslēdz automašīnas lietotājs, kurš nav automašīnas turētājs un/vai īpašnieks, Noteikumos noteiktais pakalpojuma izmantotāja apsolījums, ka Noteikumos noteiktās saistības uzņemas ne tikai viņš pats, bet arī transportlīdzekļa turētājs un/vai īpašnieks, proti, trešā persona, nav saistošs transportlīdzekļa turētājam un/vai īpašniekam. Turklāt jāņem vērā arī tas, ka nereti transportlīdzekļa īpašnieks var būt transportlīdzekļu līzings pakalpojumu sniedzējs. Līdz ar to Sabiedrībai nav tiesiska pamata no attiecīgā autostāvvietas pakalpojuma izrietošo saistību izpildes, tostarp, līgumsoda samaksas piedziņu vērst pret transportlīdzekļa turētāju un/vai īpašnieku.

Ievērojot iepriekš sniegto skaidrojumu, PTAC norāda uz PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktu, kas nosaka, ka „*Līguma noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, ja tie patērētāju nostāda neizdevīgā stāvoklī un ir pretrunā ar labticīguma prasībām*”. Savukārt atbilstoši PTAL 6.panta trešās daļas 1.punktam par netaisnīgiem uzskatāmi tādi līguma noteikumi, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, proti, pretrunā ar PTAL 5.pantu. Tādējādi, vadoties no augstāk minētā, Noteikumu 14.punkts daļā par piedziņas darbību veikšanu pret automašīnas īpašnieku ir uzskatāms par netaisnīgu līguma noteikumu PTAL 6.panta trešās daļas 1.punkta izpratnē kontekstā ar PTAL 5.panta otrās daļas 5.punktu.

Tajā skaitā, papildus [2.1] punktā minētajam Sabiedrībai nav tiesiska pamata uzlikt trešās personas automašīnai riteņu bloķēšanas iekārtu (prettiesiski vērst piedziņu pret trešās personas mantu), tādējādi liedzot viņam savas automašīnas lietošanu līdz Sabiedrība ir saņēmusi līgumsodu par Noteikumos noteiktās kārtības neievērošanu. Pretējā gadījumā Sabiedrības īstenotā komercprakse ir atzīstama par agresīvu komercpraksi NKAL 12.panta pirmās daļas izpratnē, kuras ietekmē vidusmēra patērētājs varētu pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu, kādu viņš citādāk nebūtu pieņēmis.

NKAL 17.panta pirmā daļa paredz, ka gadījumā, ja Uzraudzības iestādei ir pamats uzskatīt, ka pārkāpts negodīgas komercprakses aizliegums un tas var radīt tūlītēju un būtisku kaitējumu konkrētas patērētāju grupas ekonomiskajām interesēm, tā ir tiesīga pieņemt šā likuma 15.panta astotās daļas 2. vai 3.punktā minēto lēmumu kā pagaidu neregulējumu. Savukārt NKAL 15.panta astotās daļas 2. punkts nosaka, ka gadījumā, ja PTAC atzīst komercpraksi par negodīgu, tas ir tiesīgs uzlikt komercprakses īstenotājam par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi.

PTAC ieskatā Sabiedrības īstenotā negodīgā komercprakse, noklusējot/noslēpjot patērētāja lēmuma pieņemšanai nepieciešamu būtisku informāciju, kā arī izmantojot nesamērīgu ietekmi, piespiedu līdzekļus un draudus, var radīt tūlītēju un būtisku kaitējumu konkrētas patērētāju grupas ekonomiskajām interesēm, jo patērētājs, ne tikai nesaņem pilnīgu lēmuma pieņemšanai nepieciešamu būtisku informāciju, bet arī viņam (tostarp, personai, kura nav atbildīga ar automašīnas novietošanu Sabiedrības autostāvvietā un kura nav noslēgusi civiltiesisku līgumu ar Sabiedrību par autostāvvietas pakalpojuma izmantošanu) faktiski piespiedu kārtā nākas pieņemt pakalpojumu un veikt soda naudas samaksu.

PTAC uzskata, ka Sabiedrības īstenotās komercprakses ietekmē patērētājs varētu pieņemt tādu ekonomisko rīcību negatīvi ietekmējošu lēmumu, kādu viņš nebūtu pieņēmis, ja Sabiedrība sniegtu pilnīgu un skaidru informāciju par autostāvvietas cenu, kā arī līguma izpildījumu, tostarp, par to, kādas darbības patērētājam ir jāveic, lai informētu Sabiedrības darbinieku par laiku, kad ir uzsākta autostāvvietas bezmaksas minūšu izmantošana, un ja Sabiedrība prettiesiski neizmanto aizturējuma tiesības.

Izvērtējot PTAC rīcībā esošos lietas materiālus un informāciju un ņemot vērā, ka turpmāka iepriekš aprakstītā Sabiedrības maldinošā un agresīvā rakstura komercprakses īstenošana nav pieļaujama, jo tās ietekmē patērētāji var pieņemt tādus lēmumus par līgumu slēgšanu, kādus viņi citādi nebūtu pieņēmuši un šo lēmumu rezultātā patērētājiem var tikt radīts tūlītējs un būtisks kaitējums ekonomiskajām interesēm, PTAC konstatē, ka ir lietderīgi Sabiedrībai saskaņā ar NKAL 15.panta astotās daļas 2.punktā noteikto **uzlikt tiesisku pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi**, jo ar negodīgas komercprakses izbeigšanu tiks nodrošināta patērētāju tiesību un ekonomisko interešu aizsardzība, kas kā likuma mērķis ir noteikts NKAL 2.pantā.

Vadoties no iepriekš minētā, PTAC, pamatojoties uz NKAL 1.pantu, 2.pantu, 4.panta pirmo un otro daļu, 10.panta pirmo daļu, 12.panta pirmo un otro daļu, 14.panta pirmo daļu, 15.panta astotās daļas 2.punktu, 17.panta pirmo daļu, Administratīvā procesa likuma 1., 4., 5., 8., 12. un 13.pantu, 17.panta pirmās daļas 4. punktu, 65.panta pirmo daļu un 67.panta otro daļu un Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 „Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums” 6.4.apakšpunktu,

nolemj:

uzlikt Sabiedrībai tiesisku pienākumu **nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi**, kas izpaužas kā patērētāja lēmuma pieņemšanai nepieciešamas būtiskas informācijas par maksas autostāvvietu noklusēšana un riteņu bloķētāju iekārtu uzlikšana/nenoņemšana līdz patērētājs ir veicis līgumsoda samaksu.

Saskaņā ar NKAL 17.pantu lēmums par pagaidu noregulējumu ir spēkā no tā paziņošanas brīža līdz brīdim, kad tas ar Uzraudzības iestādes lēmumu tiek atcelts vai grozīts vai kad stājas spēkā Uzraudzības iestādes galīgais lēmums. Šo lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā Rīgā, Antonijas ielā 6 desmit dienu laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Vienlaicīgi PTAC:

1. pamatojoties uz NKAL 15.panta otro daļu, pieprasa Sabiedrībai līdz **2011.gada 5.septembrim** sniegt informāciju:
 - a. par to, kā vārdā vai uzdevumā (savā, maksas autostāvvietas īpašnieka vai citas personas) Sabiedrība īsteno attiecīgo komercpraksi, pievienojot attiecīgus dokumentārus pierādījumus par visām Sabiedrības apkalpotajām maksas autostāvvietām;
 - b. par to, kāpēc Sabiedrības pakalpojumu sniegšanas vietās izvietotajos noteikumos ir iekļauta informācija patērētājiem par autostāvvietas apmaksu kasē, bet faktiski tāda iespēja nepastāv;
 - c. par to, kā patērētājiem ir iespējams norēķināties par autostāvvietas izmantošanas pakalpojumu Sabiedrības maksas autostāvvietās, tostarp, K.Valdemāra ielā 118, Rīgā, kurā PTAC ir konstatējis, ka priekšapmaksu par stāvvietu veikt nav iespējams, bet soda sankcijas patērētājiem tiek piemērotas;
 - d. par visām maksas autostāvvietām (to atrašanās vietām), kuras Sabiedrība piedāvā patērētājiem un/vai apkalpo;
 - e. par to, uz kāda juridiska pamata Sabiedrība izmanto tiesiskās aizsardzības līdzekli – aizturējuma tiesības (riteņu bloķētāju iekārtu uzlikšanu);
 - f. par to, kāds ir Sabiedrības noteiktā līgumsoda samaksas termiņš.
2. saskaņā ar PTAL 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu, Ministru kabineta 2006.gada 1.augusta noteikumu Nr.632 „Patērētāju tiesību aizsardzības centra

nolikums” 6.3. un 6.4.apakšpunktu un Administratīvā procesa likuma 62.pantu pieprasa Sabiedrībai līdz **2011.gada 5.septembrim** sniegt ekonomiski pamatotu detalizētu skaidrojumu (t.sk., matemātisku aprēķinu) par Noteikumos (9. un 12.punktā) iekļauto līgumsodu apmēriem un to piemērošanu, izvērtējot to taisnīgumu.

Tāpat arī PTAC informē, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 62.panta pirmo daļu Sabiedrībai ir tiesības izteikt savu viedokli konkrētajā administratīvajā lietā.

Direktore

(paraksts)

B.Vītoliņa

IZRAKSTS PAREIZS